

Niosła niezwykle świadectwo

Data publikacji: 9.04.2024 13:30

- Wiem, że to była niezwykła osoba i cieszę się, że pamięć o niej jest żywa – powiedziała dziś Anna Fenby-Taylor, wnuczka Zofii Kossak-Szczuckiej (II voto Szatkowska), wybitnej pisarki, więźniarki KL Auschwitz i Pawiaka. W Górkach Wielkich upamiętniono 56 rocznicę śmierci pisarki.

Pamięć o Zofii Kossak-Szczuckiej (II voto Szatkowska).

Zofia Kossak spoczywa na cmentarzu w Górkach Wielkich. Za pomoc Żydom w czasie okupacji została uhonorowana tytułem Sprawiedliwy wśród Narodów Świata. Dziś przedstawiciele IPN, gminy i miejscowej parafii, a także harcerze złożyli na jej grobie kwiaty.

Prezes IPN dr Karol Nawrocki powiedział podczas uroczystości, że wszystko co Zofia Kossak napisała, miało poparcie w jej życiu. - **W czasie okupacji, hekatombie II wojny światowej, była gotowa do tego, by dawać pomoc drugiemu człowiekowi. Przyglądamy się Zofii Kossak jako wielkiej literatce; osobie, która jest częścią pamięci literackiej narodu polskiego, ale też osobie z krwi o kości, która wartościami wypełniała swoje życie codzienne nawet w najtragicniejszych czasach XX wieku** – podkreślił. Zaznaczył, że życie i twórczość Zofii Kossak powinny być punktem odniesienia dla współczesnych Polaków.

Po uroczystości w Muzeum Zofii Kossak odbyła się promocja książki „Ja i moje książki – to jedno”. Autorkami publikacji są Krystyny Heska-Kwaśniewicz i Zdzisława Mokranowska.

Prof. Zdzisława Mokranowska wyjaśniła, że książka ma podwójny wymiar. Jeden biograficzny. Drugi dotyczy interpretacji utworów pisarki. - **Przez potocznego czytelnika Zofia Kossak jest zwykle traktowana jako pisarka powieści historycznych. Tymczasem oprócz tego gatunku uprawiała wiele innych. Pisała opowiadania, była autorką dramatów, a także świetnych reportaży** – wyjaśniła prof. Mokranowska.

Dodała, że Zofia Kossak kochała góry i oczywiście Górki Wielkie, co także zostało ujęte w książce.

Zofia Kossak urodziła się 10 sierpnia 1889 r. Była córką Tadeusza Kossaka, bliźniaka malarza Wojciecha, wnuczką Juliusza oraz kuzynką Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej. Studiowała malarstwo w Szkole Sztuk Pięknych w Warszawie i rysunek w Genewie. Wyszła za mąż za Stefana Szczuckiego, z którym gospodarowała w majątku na Wołyniu. Tam zastała ich rewolucja bolszewicka. Udało się im wydostać z Wołynia i dotrzeć do Krakowa, gdzie pozostawali bez środków do życia.

Po śmierci męża Stefana Szczuckiego w 1923 r. zamieszkała w dworze w Górkach Wielkich. Dwa lata później ponownie wyszła za mąż, za Zygmunta Szatkowskiego.

Przed wojną w wypowiedziach pisarki pojawiały się akcenty antysemickie. Jej postawa diametralnie zmieniła się podczas niemieckiej okupacji. Założyła wówczas konspiracyjne organizacje Front Odrodzenia Polski oraz Tymczasowy Komitet Pomocy Żydom im. Konrada Żegoty, który zastąpiła Rada Pomocy Żydom przy Delegaturze Rządu na Kraj.

Po wojnie Żegota została uhonorowana przez izraelski instytut Yad Vashem medalem "Sprawiedliwy wśród Narodów Świata".

Zofia Kossak była więźniarką Auschwitz. W obozie straciła drugiego syna Tadeusza. W 1944 r. Niemcy przewieźli ją z Auschwitz do więzienia na Pawiaku i skazali na śmierć. Dzięki staraniom władz podziemia udało się doprowadzić do jej uwolnienia. Pisarka uczestniczyła w Powstaniu Warszawskim.

W 1945 r. wyjechała do Londynu. Po powrocie z emigracji zamieszkała w Górkach Wielkich w domu ogrodnika położonym obok dworu, który spłonął. Zmarła 9 kwietnia 1968 r. w Bielsku-Białej.

W 2018 r. prezydent Andrzej Duda odznaczył pośmiertnie Zofię Kossak Orderem Orła Białego. Została uhonorowana tytułem Sprawiedliwy wśród Narodów Świata.

(ach)